

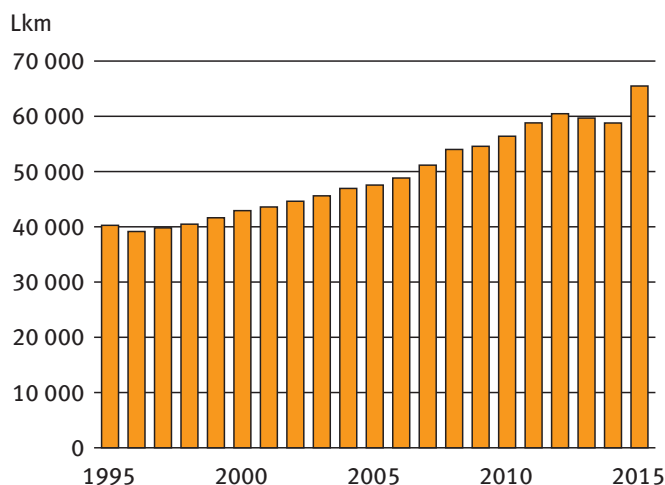
VANHEMPAINPÄIVÄRAHAA SAI ENNÄTYSMÄÄRÄ ISIÄ

Vuonna 2015 vanhempainpäivärahaa sai 65 485 isää, mikä on 11 % enemmän kuin edellisvuonna. Määrä on suurempi kuin koskaan aiemmin. Erityisesti kasvoi niiden isien määrä, jotka saivat isyyssrahaa vanhempainrahakauden jälkeen. Heitä oli 19 299 vuonna 2014 ja 27 492 vuonna 2015. Myös isille korvattujen vanhempainpäivärahopäivien osuus kaikista korvatuista päivistä kasvoi 8,3 %:sta 9,7 %:iin. (Kuvio 1.)

LAKIMUUTOS LISÄSI ISIEN PITÄMIEN VAPAIEN MÄÄRÄÄ

Isyyssvapaa ja isyyssrahan maksaminen muuttuivat 1.1.2013 alkaen. Uusi isyyssvapaa koski niitä perheitä, joissa äitiysraha tai adoptio-perheissä vanhempainraha alkoi 1.1.2013 jälkeen. Isäkuukausi

Kuvio 1. Vanhempainpäivärahaa saaneet isät 1995–2015

poistui. Uuden lain mukaan isä saa isyysrahaa enimmillään 54 arkipäivää eli noin yhdeksän viikkoa. Näistä isä voi pitää 1–18 arkipäivää samaan aikaan, kun äiti saa äitiys- tai vanhempainrahaa. Loput isä voi pitää sen jälkeen, kun vanhempainrahakausi on päättynyt. Isyysvapaan voi pitää aiempaa joustavammin, sillä aikaisemmin 1–18 arkipäivää piti pitää ennen vanhempainrahakauden loppumista. Nyt koko vapaan voi halutessaan pitää kerralla vanhempainrahakauden jälkeen. Isyysrahopäiviä voi pitää siihen saakka kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta.

Vuonna 2013 syntyneistä lapsista maksettiin siis pääsääntöisesti uuden lain mukaista isyysrahaa, mutta etenkin tammikuussa syntyneistä on voitu maksaa vielä edellisen lain mukaista isyysrahaa. Jos lapsesta maksettiin uuden lain mukaista isyysrahaa, isällä oli mahdollisuus olla vapaalla vielä vuonna 2015. Vuonna 2015 isyysrahaa maksettiin paitsi vuosina 2015 ja 2014 syntyneistä myös vuonna 2013 syntyneistä lapsista, mikä osaltaan lisäsi vanhempainpäivärahaa saaneiden isien määrää.

Taulukossa 1 on esitetty vanhempainpäivärahan saajat ja korvatut päivät lapsen syntymävuoden mukaan. Tilastossa on huomioitu lapsen syntymävuonna sekä kahtena sitä seuraavana vuonna päivärahaa saaneet ja korvatut päivät eli siinä tarkastellaan koko vanhempainpäivärahakautta. Vuonna 2014 ja 2015 syntyneiden lasten kaudet ovat kuitenkin vielä kesken, niissä on huomioitu 31.12.2015 mennessä maksetut etuudet.

Isiä, jotka saivat vanhempainpäivärahaa vuonna 2013 syntyneestä lapsesta, oli vuoden 2015 loppuun mennessä 43 481. Vuonna

Taulukko 1. Vanhempainpäivärahan saajat ja isille korvatut vanhempainpäivärahapäivät lapsen syntymävuoden mukaan.*

	Saajat			Isille korvatut päivät		
	Äidit	Isät				
Lapsen syntymävuosi	Lkm	Lkm	100 äitiä kohti	Korvatut päivät	Päivät/isä	Isien osuus vanhempainpäivärahapäivistä, %
2011	59 289	44 537	75,1	1 429 944	32	8,6
2012	58 940	44 101	74,8	1 450 638	33	8,7
2013	57 640	43 481	75,4	1 582 189	36	9,5
2014	56 833	41 459	72,9	1 275 674	31	7,9
2015	54 717	31 284	57,2	561 420	18	5,8

* Vuosina 2011–2013 syntyneiden lasten luvut sisältävät syntymävuonna ja kahden seuraavan vuoden aikana maksetut vanhempainpäivärahat. Vuosina 2014 ja 2015 syntyneiden lasten vanhempainpäivärahakaudet ovat vielä kesken ja ne on merkitty kursivilla. Nämä luvut sisältävät 31.12.2015 mennessä maksetut vanhempainpäivärahat.

2012 syntyneestä lapsesta sai vanhempainpäivärahaa 44 101 isää ja vuonna 2011 syntyneestä lapsesta 44 537 isää. Isien määrän väheneminen on ymmärrettävää, kun huomioidaan, että myös syntyvyys on laskenut viime vuosina.

Lakimuutoksen jälkeen eli vuonna 2013 syntyneiden lasten isille korvattiin keskimäärin 36 vanhempainpäivärahapäivää, kun vuonna 2012 syntyneiden lasten isät olivat vapaalla keskimäärin 33 päivää ja vuonna 2011 syntyneiden lasten isät 32 päivää. Vaikka vanhempainpäivärahaa saaneita isiä oli siis määrällisesti vähemmän, heille korvattiin enemmän päiviä. Myös isien osuus vanhempainpäivärahapäivistä kasvoi: Vuonna 2011 syntyneiden lasten isät pitivät 8,6 % kaikista vanhempainpäivärahapäivistä, kun vuonna 2013 syntyneiden isät pitivät 9,5 % vanhempainpäivärahapäivistä. Vanhempainpäivärahoja saaneiden isien osuus pysyi suunnilleen samana, vanhempainpäivärahoja sai noin 75 % isistä.

NELJÄNNES VAPAISTA PIDETÄÄN LAPSEN SYNTYMÄN YHTEYDESSÄ

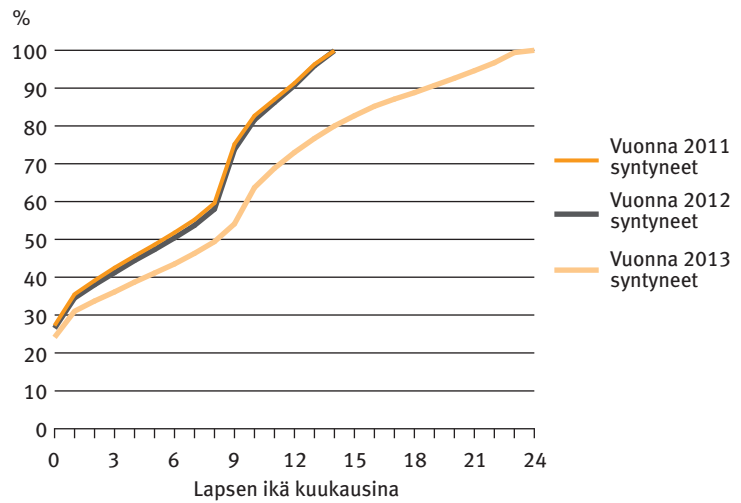
Lakimuutoksen myötä yhä useampi isä sai isyyssrahaa vanhempainrahakauden jälkeen, kun äidin vapaat ovat jo päättyneet. Vuonna 2011 syntyneestä lapsesta 17 561 isää sai edellisen lain mukaista isäkuukauden isyyssrahaa, jota maksettiin vanhempainrahakauden jälkeen. Vuonna 2013 syntyneestä lapsesta maksettiin isyyssrahaa vanhempainrahakauden jälkeen 24 337 isälle.

Lapsen syntymän yhteydessä vuonna 2013 syntyneiden lasten isät pitivät vapaita kuitenkin lähes samaan tapaan kuin aiemmin syntyneiden lasten isät. Kuvioista 2 nähdään, että miltei neljänneksen päivistä, 24 %, isät pitivät lapsen syntymän yhteydessä, kun ennen lakimuutosta (vuosina 2011 ja 2012 syntyneet lapset) osuus oli vain hieman suurempi, 27 %. Tämän jälkeen vuonna 2013 syntyneiden lasten isille korvatut päivät kertyvät melko tasaisesti lapsen kahteen ikävuoteen saakka. Kun lapsi oli yhden vuoden ikäinen, isät olivat pitäneet noin 70 % heille korvatuista vanhempainpäivärahapäivistä. Vuosina 2011 ja 2012 syntyneistä oli tuolloin pidetty jo yli 90 % korvatuista päivistä. Näistä lapsista maksettu isäkuukausi oli pidettävä siihen mennessä, kun lapsi oli noin 16 kuukauden ikäinen.

TYÖNANTAJILLE KORVATTIIN KESKIMÄÄRIN 8 PÄIVÄÄ

Isät olivat vapaalla vuonna 2015 yhteensä 1 563 820 arkipäivää. Näistä isien työnantajille korvattiin 182 260 päivää eli noin 12 %. Työnantajille maksettiin vanhempainpäivärahoja yhteensä 16,2 miljoonaa euroa. Vanhempainpäiväraha maksetaan työnantajalle,

Kuvio 2. Isille korvattujen vanhempainpäivärahopäivien kertymä lapsen syntymävuoden mukaan

mikäli työnantaja maksaa vapaalla olevalle työntekijälleen palkkaa vapaan ajalta. Useissa työehtosopimuksissa on sovittu kuuden arkipäivän pituisesta palkallisesta isyysvapaasta.

Vuoden 2015 aikana isistä 36 % sai palkkaa isyys- tai vanhempainvapaan ajalta. Keskimäärin työnantajille korvattiin 8 isyysrahopäivää. Tavallisesti palkkaa maksettiin äitiys- ja vanhempainrahakaudella pidetyn isyysvapaan ajalta. Tältä ajalta palkkaa sai 50 % isistä. Vanhempainrahakauden jälkeen pidetyn isyysvapaan ajalta sai palkkaa vain 7 % isistä, mutta päiviä korvattiin hieman enemmän, keskimäärin 12.